

Marie Björkman

Socialnämnden 2010-02-10

Utredning angående hantering av ekonomiskt bistånd för personer som är aktuella inom äldreomsorgen

Sammanfattning

Socialnämnden fick i början av 2009 i uppdrag av kommunfullmäktige att utreda frågan om ekonomiskt stöd till äldre som annars behöver ansöka om ekonomiskt bistånd

Den arbetsgrupp som har utrett frågan har övervägt olika alternativ. Det slutliga förslaget innebär att även fortsättningsvis ha en tydlig skiljelinje mellan avgifter och ekonomiskt bistånd. Den som har behov av ekonomiskt bistånd ska även fortsättningsvis vända sig till individ- och familjeomsorgen.

Den som har merkostnader på minst 200 kronor som bedöms bestå under minst sex månader kan ansökan om en individuell höjning av det så kallade minimibeloppet. Informationen om detta kan förbättras och göras tydligare i informationskrifter, på hemsidan o.s.v.

Den sänkning av minimibeloppet som görs i särskilt boende för poster som tillhandahålls kostnadsfritt (f n 16 procent) föreslås ses över.

Förslag till beslut

1. Socialnämnden beslutar i enlighet med social omsorgs förslag enligt tjänsteutlåtande 2010-01-16.
2. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta i enlighet med socialnämndens förslag enligt tjänsteutlåtande 2010-01-16.

Bakgrund

Socialnämnden fick i början av 2009 i uppdrag av kommunfullmäktige att utreda frågan om ekonomiskt stöd till äldre som annars behöver ansöka om ekonomiskt bistånd.

Inom äldreheten handläggs avgifter inom hemtjänst och särskilt boende. Den som får insatser från hemtjänsten ska betala omsorgsavgift, den som

bor i särskilt boende ska utöver omsorgsavgift även betala för måltider. Hyran betalas i båda fallen direkt till hyresvärden utan inblandning av äldreheten, undantaget de boenden där kommunen fortfarande debiterar avgift (Upphör våren 2010 och övergår då till sedvanlig hyra). Den enskilde kan ansöka om bostadstillägg hos Försäkringskassan.

När det gäller omsorgsavgiften ska en beräkning göras av den enskildes avgiftsutrymme. Detta görs enligt en särskild ordning av äldrehetens avgiftshandläggare. Högsta omsorgsavgift år 2010 är 1 696 kronor. När avgiftsutrymmet beräknas tas ingen hänsyn till om den enskilde har kapital. I avgiftsunderlaget ingår endast eventuella ränteinkomster.

Innan kommunen kan ta ut omsorgsavgift ska den enskilde garanteras att få behålla medel för sina personliga behov, ett så kallat förbehållsbelopp. Syftet med förbehållsbeloppet är att skydda personer för allt för höga avgifter för omsorg och service och att dessa grupper ska få behålla en lägsta nivå av egna medel innan kommunen tar ut omsorgsavgift. För den som har mindre än förbehållsbeloppet kvar reduceras omsorgsavgiften. Däremot har kommunen ingen skyldighet att per automatik betala ut medel (försörjningsstöd) till den enskilde. I dessa fall kan ansökan om ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) göras hos individ - och familjeomsorgen.

I särskilt boende överstiger måltidsavgiften den livsmedelskostnad som ingår i minimibeloppet. För att kompensera detta höjs minimibeloppet i särskilt boende med mellanskillnaden mellan livsmedelsposten och måltidsavgiften. Den enskilde ska alltså kunna betala sina måltider innan omsorgsavgift kan tas ut.

Trots reduktion av omsorgsavgift och kompensationen för fördyrad kost förekommer det att personer är tvungna att ansöka om ekonomiskt bistånd. Detta kan upplevas negativt av den enskilde, och social omsorg har därför fått i uppdrag att utreda om hanteringen kan göras annorlunda.

Frågan har utretts med olika utgångspunkter:

- Göra en generell höjning av minimibeloppet i särskilt boende. Någon sådan höjning var inte möjlig eftersom minimibeloppet regleras i lag samt att det ur ett likställighetsperspektiv inte är möjligt för en kommun att gynna en viss grupp utan stöd i lagstiftning.
- Införa någon form av garantinivå. (Detta har införts i en handfull kommuner och ligger utanför vad lagstiftningen anger. Modellerna är konstruerade lokalt. Jämknings är en annan variant, som innebär att kommunen sänker t.ex. måltidsavgiften. I båda fallen tas ingen hänsyn till om den enskilde har kapital. Det skulle kunna innebära att avgiften reduceras trots att den enskilde "har pengar på banken".
- Föra över handläggningen av försörjningsstöd från individ- och familjeomsorgen till avgiftshandläggarna inom äldreomsorgen. Arbetsgruppen har dock kommit till den slutsatsen att det är viktigt att

hålla isär dessa två områden, som styrs av helt skilda delar i lagstiftningen, bedöms på helt olika grunder och kräver helt olika kompetens av den som handlägger.

Social omsorgs förslag

Arbetsgruppen anser att det mest tydliga och renodlade är att även fortsättningsvis ha en tydlig skiljelinje mellan avgifter och ekonomiskt bistånd. I beräkningen av omsorgsavgift ingår endast att bedöma den enskildes avgiftsutrymme, däremot inte utreda den enskildes totala ekonomiska situation. I bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd vägs andra och fler faktorer in. Därför föreslås att den som har behov av ekonomiskt bistånd även fortsättningsvis vänder sig till individ- och familjeomsorgen.

Lagstiftningen medger att den enskilde kan ansöka om ett individuellt tillägg på minimibeloppet under förutsättning att det handlar om ett varaktigt behov och ett inte oväsentligt belopp. Informationen om detta kan förbättras och göras tydligare i informationsskrifter, på hemsidan o.s.v.

Slutligen föreslås att social omsorg får i uppdrag att inför nästkommande budgetår (2011) se över nivån på den reducering av minimibeloppet i särskilt boende som görs på grund av att vissa kostnadsposter tillhandahålls kostnadsfritt.

Lisbeth Sämå
Socialchef

Susanne Rading
Enhetschef